

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

กฤษฎา ศิราชมุข. วิธีชีวิตยืนยาวตามคำบอกเล่าจากพระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : บิสดีย์, ๒๕๕๔.

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. ขับเคลื่อนวาระสุขภาพะไทยประชาสังคมกับการปฏิรูประบบ

สุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สร้างสื่อ, ๒๕๔๘.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. อาหารสู่ชีวิตใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : เคล็ดไทย, ๒๕๕๓.

คณะกรรมการแผนกตำรา มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระธัมมปัทมฐกถาแปล ภาค ๗.

พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

จริยวัตร คมพยัคฆ์และคณะ. การสร้างเสริมสุขภาพ : แนวคิด หลักการและการ

ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล : Health Promotion : Concepts

Principles and applications in nursing practice. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพมหานคร : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, ๒๕๕๓.

เนก ณะสิริ. การเพิ่มประสิทธิภาพของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร : เซ็ท เอนซ์ สติโอ, ๒๕๔๖.

_____. ทำอย่างไรชีวิตจะยืนยาวและมีความสุข. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖.

เฉลียว ปิยะชน. อายุแต่ไม่ใช่ตัวเลข. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๕๒.

ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์. พัฒนาการของมนุษย์และสุขภาพ : Human Development and Health หน่วยที่ ๑๑-๑๕. พิมพ์ครั้งที่ ๔. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗.

- ซิเงอะกิ ฮิโนะฮะระ. **อยู่ง่าย ๆ ให้อายุยืนโดยคุณหมอ ๑๐๐ ปี.** แปลโดย ฉวีวงศ์
อัสวเสนา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์สุขภาพ อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง,
๒๕๕๖.
- ฉวมพุทฺธ. **ทำइनไกลโรค รักษาโรคตามพระไตรปิฎก.** กรุงเทพมหานคร : ฟาอภัย,
๒๕๔๑.
- ดวงพงศ์ พงศ์สยาม. **มานุษยวิทยาสุขภาพ.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๒.
- เดวิด สโนว์ดอน. **แก่อย่างสง่า : Aging with Grace.** แปลโดย นพดล เวชสวัสดิ์.
กรุงเทพมหานคร : ตรัสวิน, ๒๕๔๕.
- แดน บุทเนอร์. **ขอบฟ้าแห่งอายุร้อยปี : บทเรียนเพื่อชีวิตยืนยาวจากคนที่มีอายุยืนยาว
ที่สุด.** แปลโดย พิมพา อจลากุล. กรุงเทพมหานคร : มูนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๕๖.
- ทริสชา แมคแนร์. **ไข ๑๐๐ สมการอายุยืน.** แปลโดย รัชนี อเนกพิระศักดิ์.
กรุงเทพมหานคร : เนชั่นบุ๊คส์, ๒๕๕๒.
- ธมมวฑฺฒ โภกขุ. **อานุภาพความเพียร.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : เซเวนกรุ๊ป,
๒๕๔๔.
- บุญชัย อิศราพิสิษฐ์. **พิชิตโรคร้ายโดยไม่ใช้ยา เล่ม ๑ ตอน ปฏิวัติชีวิตปฏิวัติสุขภาพ.** พิมพ์
ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพดี, ๒๕๕๗.
- _____. **พิชิตโรคร้ายโดยไม่ใช้ยา เล่ม ๒ ตอน หยุดแก่เร็ว หยุดป่วย ด้วยธรรมชาติบำบัด.**
พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพดี, ๒๕๕๗.
- ปิ่น มุทุกันต์. **แนวสอนธรรมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- ปัทมตา ภริตาธรรม. **คนสูงวัยดูแลตัวเองอย่างไร ให้สุขภาพดีและอายุยืน.**
กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์, ๒๕๕๕.
- ประกาย จิโรจน์กุล. **“พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ”
อ้างอิงใน สิทธิดิล อุ่นพรมมีและคณะบรรณาธิการ. พัฒนาการของแนวคิด
นโยบายยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ, กรุงเทพมหานคร :
ออนพรีนซ์ฮ็อฟ, ๒๕๕๐.**
- ประเวศ วะสี. **สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์.** กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี, ๒๕๔๓.
- พรชัย เฉลิมบำรุง. **ปฏิบัติการบังคับสุขภาพยุทธวิธีชีวิต ๑๐๐ ปี.** กรุงเทพมหานคร :
วิภาวี, ๒๕๕๒.
- พระเทพวราจารย์ (แบน กิตติสาโร). **ธรรมวิภาคประยุกต์.** กรุงเทพมหานคร : สภาการศึกษา
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). **นิเทศธรรม (ส่องสว่างกลางใจ).** พิมพ์ครั้งที่ ๕.
กรุงเทพมหานคร : วัดบวรนิเวศวิหาร, ๒๕๕๓.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). **การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน.** พิมพ์ครั้งที่ ๘.

กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒๐.

กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๕.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. **พระมหาชนก : The Story of**

Mahajanoka. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๒.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **การงานที่เป็นสุข.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๙.

_____. **โพธิมณฑล พุทธวิธีเสริมสุขภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ ๘๘. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๕๒.

_____. **พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยจิตวิทยาแบบยั่งยืน.** กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๑.

_____. **สร้างวาสนาเพิ่มค่าให้อายุ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๕๓.

พระมหาทวิ มหาปญฺโญ (ละลง). **คุณภาพชีวิตเชิงพุทธเพื่อควมมีอายุยืน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๕๗.

พินลพรรณ อนันต์กิจไพศาล. **ถึงจะแก่แต่ไม่ป่วย.** กรุงเทพมหานคร : เพื่อนอักษร, ๒๕๕๔.

ไพบุลย์ จาตุรปัญญา. **คัมภีร์ชะลอความชราทฤษฎีแต่ผู้รักความอ่อนเยาว์.** พิมพ์ครั้งที่ ๓.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รวมธรรม, ๒๕๓๙.

ไพเราะ ผ่องโชค. **การอนุบาลอนามัยชุมชน.** กรุงเทพมหานคร : จุฑาทอง, ๒๕๔๗.

ไพศาล พืชมงคล. **อายุวัฒนะ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : บ้านพระอาทิตย์,

๒๕๔๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพมหานคร :

ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒.

โรเจอร์ เฮนเดอร์สัน. **อยู่ ๑๐๐ ปี ด้วย ๑๐๐ วิธีรักษาสุขภาพ.** แปลโดย ปรียาธร พิทักษ์

วรรธน์. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยุคเซ็น, ๒๕๔๗.

ว. วชิรเมธี. **คนสำราญ งานสำเร็จ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, ๒๕๕๑.

วศิน อินทสระ. **ทางแห่งความดี ธรรมบท เล่ม ๒.** กรุงเทพมหานคร : บรรณาการ, ๒๕๑๖.

วิจิตร บุญยะโทระ. **ศาสตร์ชะลอวัย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สถาพร บุ๊คส์,

๒๕๕๔.

_____. **ศาสตร์ชะลอวัย ๒.** กรุงเทพมหานคร : ส.เจริญการพิมพ์, ๒๕๕๖.

- _____. **ศาสตร์ชะลอวัย ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๗.
- _____. **ศาสตร์ชีวิต.** กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์, ๒๕๕๔.
- วิรัช อัมพูช. **เพิ่มสมอง-ศาสตร์วิทยาศาสตร์ศรีอารยะ.** พระนคร : โรงพิมพ์ประเสริฐศิริ, ๒๕๑๔.
- ศรีวรรณ ตรัยศ. **อายุยืน ๑๐๐ ปี ถ้ารู้เรื่องโรคร้าย.** กรุงเทพมหานคร : กิฟต์แอนด์กิฟ, ๒๕๕๐.
- ศิริณี อินทรหนองไผ่. **กระบวนการพยาบาล : เครื่องมือผู้จัดการสุขภาพองค์รวมเพื่อพัฒนาสุขภาพระดับปฐมภูมิ.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ๒๕๕๓.
- สกุณา บุญรากร. **การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, ๒๕๕๒.
- สงวน นิตยารัมภ์พงษ์. **จากเศรษฐกิจพอเพียงสู่สุขภาพพอเพียง.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๐.
- สมยศ กิตติมั่นคง. **อยากตายไวไปหาหมอ.** กรุงเทพมหานคร : แสงดาว, ๒๕๕๓.
- สินศักดิ์ชนม์ อุณหรมมี. **การพัฒนาการสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ : รายงานการประชุมระดับโลกเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพ.** นนทบุรี : โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ๒๕๕๖.
- สุชาติ โสมประยูรและคณะ. **สุขภาพเพื่อชีวิต.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. **พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- สุพัฒน์ อีริเวชเจริญชัย. **สุขภาพเพื่อชีวิต.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.
- สุปรีย์ วงศ์ดีพร้อม. **เคล็ด (ไม่) ลับของคนอายุยืน.** กรุงเทพมหานคร : ยูนิซีแอล บุ๊คส์, ๒๕๕๔.
- สุรจิต สุนทรธรรม. **ระบบหลักประกันสุขภาพไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. ๒๕๕๕.
- เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป. **ทิโตปเทศ.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๔๑.
- อมิตา อริยอัชฌา. **ปีหน้าเด็กกว่าเดิม.** กรุงเทพมหานคร : บริมิเนส, ๒๕๔๘.
- อภาพร เผ่าวัฒนาและคณะ. **การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน : การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๕.

อุทัย สุดสุข. **สาธารณสุขในพระไตรปิฎก บูรณาการสู่สุขภาพดี ชีวีมีสุข**. กรุงเทพมหานคร : เทพประธานการพิมพ์, ๒๕๕๒.

(๒) วิทยานิพนธ์

จินตนา โพธิสถิตยีนง. “การศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตของผู้มีอายุยืนยาวในจังหวัดนครปฐม”.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๘.

จุฬามาศ วาริแสงทิพย์. การฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยธรรมปฏิบัติ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

มาริษา ชุกติพิงษ์. “คุณภาพชีวิตในการทำงาน อธิปไตย ๔ และความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงานบริษัทผลิโตปกรณ์ยานยนต์”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๐.

แมชีกาญจนา เจริญธนาโชค. “แนวการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการดูแลรักษาสุขภาพในโครงการธรรมชาติบำบัดเพื่อชีวิตเป็นสุขของเสถียรธรรมสถาน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาปองปรีดา ปริบุญโณ (จำปาศรี). “การป้องกันและการรักษาโรคตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระสุนันท์ กิตติสัทโท (สายพิมพ์พงษ์). “การประยุกต์ใช้หลักอริยาบท ๔ ในการทำงานศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พัชรพร วีรสิทธิ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบห้าประการของบุคลิกภาพและความสามารถในการเผชิญปัญหาและอุปสรรคตามอริยาบท ๔ ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานประกันสังคม”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๖.

ระเบียบ ชุ่นฮวด. “วิถีการดำเนินชีวิตในอดีตของผู้ที่มีอายุถึงหนึ่งร้อยปีในจังหวัดชลบุรี”.

การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๓๙.

สถิตย์ รัชปต์. “การประยุกต์หลักอริยาบท ๔ ไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาคุณหัสส์”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๘.

สมฤดี ตีวรรณวงศ์. “การบูรณาการหลักธรรมอิทธิบาท ๔ กับแนวคิดเรื่อง ๗ อุปนิสัยของ
 สตีเฟน อาร์ไควย์ เพื่อพัฒนาการทำงาน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.**
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
 สมพงษ์ จูศิริ. “วิถีชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาว ตำบลอนานิคมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
 จังหวัดฉะเชิงเทรา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.**
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๖.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ครบทุรส สดทุกเรื่อง ข่าวสด. “คุณทวดหญิงญี่ปุ่นทุบสถิติอายุยืนสุด 116 ปี.” **ข่าวสด.**
 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.khaosod.co.th/view_ewsonline.php?newsid=TVRNNU5EQXdNRGs0T0E9PQ==&catid=08 [๕ สิงหาคม ๒๕๕๗].
 พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา
 : http://www.moph.go.th/ops/minister_06/Office2/health%20support%20law.pdf [๑๘ มกราคม ๒๕๕๘].
 พระไพศาล วิสาโล. “สุขภาพองค์รวมกับสุขภาพสังคม.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.visalo.org/article/healthsukapabkabOngRuam.htm>
 [๕ มกราคม ๒๕๕๘].
 รังสิต เต็ดสาระดี. “ประวัติปู่เฒ่าพระนางแห่งลุ่มลำเพชรบุรี.” [ออนไลน์]. ๘ ย่อหน้า.
 แหล่งที่มา : <http://blog.eduzones.com/rangsit/10813> [๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓].
 ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ. “พบยืนอายุยืนในมนุษย์.” [ออนไลน์].
 แหล่งที่มา : <http://www.sciencedaily.com/releases/2010/07/100701145521.htm> [๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓].
 “สตีฟ จ๊อบส์: จงหาสิ่งที่รักให้เจอ.” [ออนไลน์]. ๙ ย่อหน้า. แหล่งที่มา : <http://careers.jobstreet.co.th/talent-of-the-month> [๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๗].
 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. “อิทธิบาท ๔.” [ออนไลน์].
 ๔ ย่อหน้า. แหล่งที่มา : <http://www.dharma-gateway.com/monk/preach/somdej/sd-224.htm>. [๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗].
 สารประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, “อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรก
 เกิด.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsr-th/>
 [๒ ตุลาคม ๒๕๕๖].

- สุภาพร เทพยสุวรรณ. “อายุยืนหมื่นปี.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.h2ohydrogarden.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539542354&Ntype=14> [๕ สิงหาคม ๒๕๕๗].
- สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์. “ประวัติพระอานนท์เถระ.” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://nsn.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=617:2010-10-20-08-18-59&catid=103:2010-02-03-23-45-02&Itemid=396 [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘].
- “อิทธิบาท 4 วิธีแห่งความสำเร็จธรรมะจากท่านพุทธทาสภิกขุ.” [ออนไลน์]. จำนวน ๕ ย่อหน้า. แหล่งที่มา : http://sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=13&group_id=60&article_id=968 [๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓].

(๔) บทความ

- กฤษฎา ศิราคมพูน. “การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจในผู้สูงอายุ”. **กายเหนือวัยใจเหนือกาลเวลา : เคล็ดลับชะลอวัยด้วยเวชศาสตร์อายุรวัฒน์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓ : ๘๖-๙๒.
- _____. “เวชศาสตร์อายุรวัฒน์ ถอดรหัสความชราหาทางลัดให้หนุ่มสาวอีกครั้ง”. **กายเหนือวัยใจเหนือกาลเวลา : เคล็ดลับชะลอวัยด้วยเวชศาสตร์อายุรวัฒน์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓ : ๘๖-๙๒.
- กมลรัฐ อินทรทัศน์. “ความเป็นมาและวิวัฒนาการของการสื่อสารสุขภาพ”. ใน **การพัฒนาความรู้การสื่อสารเพื่อสุขภาพ : Health Communication**. รวบรวมโดย พรทิพย์ เย็นจะบก. กรุงเทพมหานคร : ภายใต้การสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๕๗ : ๑๓-๑๕.
- คมชัดลึก. “คุณทวดเวียดนามขึ้นแท่นอายุยืนที่สุดในโลก”. **คมชัดลึก**. (๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗) : ๑๐.
- เนก ณะสิริ. “ผู้สูงอายุทรงพลัง : Active Aging”. **กายเหนือวัยใจเหนือกาลเวลา : เคล็ดลับชะลอวัยด้วยเวชศาสตร์อายุรวัฒน์**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓ : ๒๔๕-๒๕๓.
- ประเวศ วะสี. “สปรส. “กับสุขภาวะทางจิตวิญญาณ”. ใน **สุขภาพทางจิตวิญญาณสู่สุขภาพทางปัญญา**. หน้า ๔๘-๔๙. รวบรวมโดย พลินี เสริมสินสิริ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.), ๒๕๕๖.
- พัฒนา เต็งอ้วน. “ไม่แก่ได้ไหม”. **อารยศาสตร์อีสาน**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑) : ๑๗๘-๑๘๑.

พลินี เสริมสินสิริ. “พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติกับประเด็นสุขภาพทางจิตวิญญาณ”.

ใน จากสุขภาพทางจิตวิญญาณสู่สุขภาพทางปัญญา. หน้า ๓๔-๓๕. รวบรวมโดย พลินี เสริมสินสิริ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.), ๒๕๕๖.

พุทธทาสภิกขุ. “โรคทางวิญญาณกับยาระงับสรรพโรค”. ใน สุขภาพทางจิตวิญญาณสู่สุขภาพทางปัญญา. หน้า ๖๘-๗๑. รวบรวมโดย พลินี เสริมสินสิริ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.), ๒๕๕๖.

แพทย์พงษ์ วรพงศ์พิเชษฐ. “เหตุใดจึงอายุนั่น คนอายุนั่น ตอนที่ ๑”. ธรรมลีลา. ฉบับที่ ๑๑ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓) : ๒๕.

_____. “กินอะไร กินอย่างไร จึงจะอายุนั่น คนอายุนั่น ตอนที่ ๕”. ธรรมลีลา. ฉบับที่ ๑๑ (มิถุนายน ๒๕๕๓) : ๒๕.

_____. “การเจริญสติช่วยรักษาโรคผิวหนัง คนอายุนั่น ตอนที่ ๓”. ธรรมลีลา. ฉบับที่ ๑๑ (เมษายน ๒๕๕๓) : ๒๕.

_____. “โรคจากกรรมเก่า คนอายุนั่น ตอนที่ ๒”. ธรรมลีลา. ฉบับที่ ๑๑ (มีนาคม ๒๕๕๓) : ๒๕.

มณฑาวดี ครุฑมีชัย. สุขภาพกับการพัฒนาสังคม. ใน การพัฒนาความรู้การสื่อสารเพื่อสุขภาพ : Health Communication. รวบรวมโดย พรทิพย์ เย็นจะบก.

กรุงเทพมหานคร : ภายใต้การสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ๒๕๔๗ : ๑๒๘.

ส.องครักษ์. “เล่าเรื่องรอบทิศ : บ้า-ดี-เดือด”. แพลก : Spectal Magazin. ปีที่ ๔๑ ฉบับที่ ๒๐๒๒ (๒๗ พฤศจิกายน - ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓) : ๕๐-๕๑.

สมหมาย ทองประเสริฐ. “หมอเทวดา ผู้รักษาชีวิต รอดจากมะเร็ง”. อีส แอม อาร์ครอบครัวพอเพียง. (พฤศจิกายน ๒๕๕๓) : ๒๘-๓๙.

อำพล จินดาวัฒน์. “สุขภาพทางจิตวิญญาณสุขภาพทางปัญญา”. ใน สุขภาพทางจิตวิญญาณสู่สุขภาพทางปัญญา. หน้า ๑๒๖. รวบรวมโดย พลินี เสริมสินสิริ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรส.), ๒๕๕๖.

(๕) เอกสารคำสอน

วรรณิ จันทร์สว่าง. “แนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพ” ใน วรรณิ จันทร์สว่าง และปิยนุช จิตตบุญท. เอกสารคำสอนรายวิชาการพยาบาลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ.

สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๕ : ๑-๑๔.

สุนทรา โตบัว. เอกสารคำสอนวิชา พย. ๑๒๐๗ การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกัน
ความเจ็บป่วย หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (สำหรับเจ้าพนักงาน
สาธารณสุขชุมชน). กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์
วชิระ, ๒๕๔๙.

(๖) งานวิจัย

กชกร สังขชาติและสมโภชน์ อเนกสุข. “รูปแบบการดำรงชีวิตของผู้สูงวัยอายุเกิน ๑๐๐ ปี
จังหวัดชลบุรี”. **รายงานวิจัย**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗.
จรัส พยัคฆราชศักดิ์. “งานวิจัยพื้นฐานพระพุทธศาสนา แบบเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๕-
๖ กระทรวงศึกษาธิการ”. **รายงานวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,
๒๕๔๖.

พระมหาทวี มหาปัญญา. “วิเคราะห์อายุสสธรรม ๕ : หลักธรรมที่ช่วยให้อายุยืน ๕ ประการ
ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”. **รายงานวิจัย**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.